

พฤติกรรมในสภาพการณ์แก้ปัญหาของแม่และเด็กเล็กในชนบทภาคกลาง

นางสาวจิราภรณ์ มีสมศัพย์

000424

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

I15445501

Behaviors in the Problem - Solving Situation of Mothers
and Young Children in Rural Central Region

Miss Jiraporn Mesomsup

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University
1978

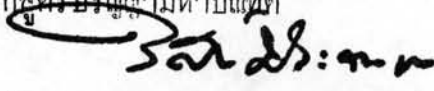
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมในสภาพการณ์แก้ปัญหาของแม่และเด็กเล็กในชนบท
ภาคกลาง

โดย นางสาวจิราภรณ์ มีสมศัพย์

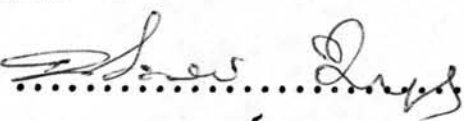
แผนกวิชา จิตวิทยา

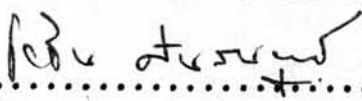
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ประसार มาลากุล ณ อยุธยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประसार มาลากุล ณ อยุธยา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โยชิน สันสนยุทธ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ คีรีวรรณบุศย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมในสภาพการณ์แก้ปัญหาของแม่และเด็กเล็กในชนบทภาคกลาง
ชื่อนิสิต	นางสาวจิราภรณ์ มีสมศัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา
แผนกวิชา	จิตวิทยา
ปีการศึกษา	2520

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาลักษณะพฤติกรรมในสภาพการณ์แก้ปัญหาของแม่และเด็กเล็กในชนบทภาคกลาง และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของแม่และเด็กตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยแม่และเด็กอายุระหว่าง 2 ปี 3 เดือน ถึง 3 ปี 5 เดือน จำนวน 96 คู่ ซึ่งคัดเลือกมาจากชนบทในภาคกลาง 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง และจังหวัดราชบุรี การเก็บข้อมูลกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมเท่ากันโดยพิจารณาจากเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ เครื่องมือที่ใช้สำหรับสภาพการณ์แก้ปัญหาคือ กล่องพลาสติกใส่บรรจุนมและของเล่น ซึ่งปิดไว้ด้วยสกอตเทป ในการทดลอง แม่และเด็กได้รับกล่องที่ปิดเทป ให้แกะเปิดกล่องออก และเด็กจะไ้ช้ขนมกับของเล่นเป็นรางวัล พฤติกรรมของแม่และเด็กในสภาพการณ์นี้ได้รับการสังเกตและบันทึกแบบจับเวลา ข้อมูลที่ได้นำมาจัดประเภทพฤติกรรมของแม่และเด็กคิดเป็นค่าร้อยละ และหาความสัมพันธ์ของความแตกต่างของพฤติกรรมตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจโดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. มีพฤติกรรมของแม่และเด็กเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ และ พฤติกรรมของแม่ที่แสดงออกมากที่สุดคือพฤติกรรมการรบกวน (ร้อยละ 12.7) ส่วน

พฤติกรรมของแม่ที่แสดงออกน้อยได้แก่ พฤติกรรมการออกคำสั่ง (ร้อยละ 0.03) สำหรับ
 พฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกมากที่สุดคือ พฤติกรรมการทำงานด้วยตนเอง (ร้อยละ 42)
 ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกน้อยได้แก่ พฤติกรรมการแสดงความผูกพัน (ร้อยละ 0.06)

2. มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในพฤติกรรมของแม่และเด็กบางลักษณะ
 เมื่อเปรียบเทียบกันตามตัวแปรด้านเพศ และลำดับที่การเกิด ดังต่อไปนี้คือ

2.1 เพศ :- แม่มีพฤติกรรมการชักชวนเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเด็กหญิงมีพฤติกรรมการแสดงความผูกพันมากกว่าเด็กชาย
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของแม่และเด็กไม่พบความแตกต่าง
 อย่างมีนัยสำคัญ

2.2 ลำดับที่เกิด :- แม่มีพฤติกรรมการชักชวนลูกคนรองมากกว่า
 ลูกคนโตอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของแม่และเด็กไม่พบความ
 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับตัวแปรด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่าง
 อย่างมีนัยสำคัญในพฤติกรรมของแม่และเด็กระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ

Thesis Title "Behaviors in the Problem - Solving Situation
of Mothers and Young Children in Rural Central
Region"

Name Miss Jiraporn Mesomsup

Thesis Advisor Associate Professor Prasarn Malakul, Ph.D.

Department Psychology

Academic 1977

Abstract

The purposes of this research were to study behaviors in the problem - solving situation of mothers and young children in rural central region and to compare the behaviors in the variables of sex, birth order and economic - status. Subjects comprising of 96 mothers and 96 young children between 2 years 3 months to 3 years 5 months were selected from the rural of three provinces - Chachoengsao, Rayong and Ratchaburi in the central region. Subjects were divided to equal proportion according to sex, birth order and economic - status. The instrument used for problem - solving situation was a plastic box containing sweets and toys sealed by scotch tape. In the experiment, the mother and her child were given the taped box and asked to open it so that the child could get the sweets and toys as his reward. Their behaviors in the situation were observed and timely recorded in the behavior record form. The derived data were classified and calculated into percent. T - test was performed to test the significance level of the

difference between sex, birth order, and economic - status.

The major results of this study were :

1. There were many forms of mothers' and children's behaviors according to the research hypothesis. The most frequency of mothers behavior was interference (12.7 %) and the least frequency was ordering (0.03 %). As for children's behavior, the most frequent was independent and initiative behavior for task performance (42 %) and the least frequent was attachment (0.06 %)

2. There were significant differences in some aspects of mothers' and children's behaviors between sex, and birth order.

2.1 Sex : Mothers' induction to girls was more than to boys and differed significantly at the .05 level. Girls' attachment was more than boys' and differed significantly at the .05 level. There was no significant difference in other aspects of behaviors.

2.2 Birth Order : Mothers' induction to the younger - born was more than to the first - born children and differed significantly at the .05 level. There was no significant difference in other aspects of behaviors.

As for economic status, there was no significant difference in the mothers' and children's behaviors.

the

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆทั้งในด้านการดำเนินงานและในด้านการเขียน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยยังระลึกถึงความกรุณาที่ได้รับ อยู่เสมอ และขอถือโอกาสแสดงความขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจาก คุณจำรัส ช่วยสงคราม ที่ได้ให้ความ สะดวกในการเดินทางไปเก็บข้อมูลในชนบทอย่างปลอดภัย รวมทั้งคุณแม่และน้องๆที่คอยสนับสนุนเป็น กำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณและ ขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

จิราภรณ์ มีสมทรัพย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	42
ข้อสมมติฐานในการวิจัย	42
ขอบเขตของการวิจัย	42
ข้อตกลงเบื้องต้น	42
คำจำกัดความของการวิจัย	43
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	43
2. วิธีดำเนินงานและการรวบรวมข้อมูล	44
กลุ่มตัวอย่างประชากร	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
3. ผลการวิจัย	51

บทที่

๗
หน้า

4. อภิปรายผลการวิจัย.	59
5. สรุปผลของการวิจัยและข้อเสนอแนะ.	75
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	84
ประวัติการศึกษา.	97

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1.	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของเพศ ลำดับที่การเกิด และฐานะทางเศรษฐกิจ	45
2.	แสดงพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็กเป็นคำร้อยละ . . .	52
3.	แสดงระดับของการทำงานด้วยตนเองของเด็กเป็นคำร้อยละ .	54
4.	เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมของแม่และเด็กระหว่างเพศชายกับเพศหญิง	55
5.	เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมของแม่และเด็กระหว่างลูกคนโตกับลูกคนรอง	56
6.	เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมของแม่และเด็กตามฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ	57